

14
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Кафедра вокальної культури і сценічної майстерності вчителя

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету мистецтв

 А.В. Соколова

«16» жовтня 2019 року

СИЛАБУС

Шифр спеціальності	014 Середня освіта (музичне мистецтво)
Назва освітньої програми	Музичне мистецтво в закладах освіти
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Цикл дисципліни	Професійної підготовки
Шифр за навчальним планом	1.2.1.18

Постановка голосу

Загальна кількість годин - 60/60

кредитів- 2/2

З них аудиторних - 24/8

позааудиторних – 36/52

Курс і семестри вивчення 1 курс , 1-2 семестри

Харків – 2019

Силабус розроблений на підставі навчальної програми «Постановка голосу» затвердженої на засідання Вченої ради ХНПУ імені Г.С. Сковороди протокол № 6 від «29» серпня 2019 року.

Розробник силабусу: кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри вокальної культури і сценічної майстерності вчителя Кузьмічова Валентина Анатоліївна

Силабус затверджений на засіданні кафедри вокальної культури і сценічної майстерності вчителя

Протокол № 2 від «01» жовтня 2019 року

Завідувач кафедри вокальної культури і сценічної майстерності вчителя, кандидат педагогічних наук Кузьмічова В.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету мистецтв
Протокол № 2 від «08» жовтня 2019 року

Голова

(підпис)

Васильєва О.В.
(прізвище та ініціали)

1. Інформація про викладачів навчальної дисципліни.

1.	ПІБ викладача кафедри (повністю)	Кузьмічова Валентина Анатоліївна
	Посада	Доцент кафедри вокальної культури і сценічної майстерності вчителя Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
	Науковий ступінь	Кандидат педагогічних наук
	Вчене звання	Доцент
	Наукові інтереси	Формування вокальної культури майбутніх фахівців мистецького спрямування.
	Навчальний корпус (адреса), № кабінету	Корпус на пров. Фанінському, 3, ауд. № 47
	Контактна інформація: № телефону, E-mail	Роб. тел. (057) 702-15-26 1965valentina@ukr.net
2.	ПІБ викладача кафедри (повністю)	Слепцова Олена Вікторівна
	Посада	Доцент кафедри вокальної культури і сценічної майстерності вчителя Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
	Науковий ступінь	Кандидат педагогічних наук
	Вчене звання	Доцент
	Наукові інтереси	Педагогічна діяльність П.В.Голубєва
	Навчальний корпус (адреса), № кабінету	Корпус на пров. Фанінському, 3, ауд. № 48
Контактна інформація: № телефону, E-mail	Роб. тел. (057) 702-15-26 olenasleptsova@ukr.net	
3.	ПІБ викладача кафедри (повністю)	Давидович Лариса Віталіївна
	Посада	Доцент кафедри вокальної культури і сценічної майстерності вчителя Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
	Науковий ступінь	-
	Вчене звання	-
	Наукові інтереси	Вокально-педагогічна діяльність М.І.Глінки
	Навчальний корпус (адреса), № кабінету	Корпус на пров. Фанінському, 3, ауд. № 46
	Контактна інформація: № телефону, E-mail	Роб. тел. (057) 702-15-26 loradavydovych@ukr.net
	ПІБ викладача кафедри (повністю)	Харченко Ірина Іванівна
Посада	Доцент кафедри вокальної культури і сценічної майстерності вчителя Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди	
Науковий ступінь	-	

Вчене звання	-
Наукові інтереси	Ансамблеве музикування в класі постановки голосу.
Навчальний корпус (адреса), № кабінету	Корпус на пров. Фанінському, 3, ауд. № 46;48
Контактна інформація: № телефону, E-mail	Роб. тел. (057) 702-15-26 oksnyayden23@gmail.com
ШБ викладача кафедри (повністю)	Лавренов Олег Іванович
Посада	Викладач кафедри вокальної культури і сценічної майстерності вчителя Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
Науковий ступінь	-
Вчене звання	-
Наукові інтереси	Методи роботи з чоловічими голосами в класі постановки голосу.
Навчальний корпус (адреса), № кабінету	Корпус на пров. Фанінському, 3, ауд. № 46;47
Контактна інформація: № телефону, E-mail	Роб. тел. (057) 702-15-26 oleglavrenov1972@gmail.com

2. Політика навчальної дисципліни

Не пропускати індивідуальні заняття, про відсутність за поважних причин доводити до відома викладача заздалегідь.

Здавати й захищати самостійні роботи та завдання у визначені терміни, за роботу, яка подосться на перевірку викладачеві пізніше встановленого терміну буде зніматися 0,5 бала.

Обов'язковою є присутність студента на модульному та підсумковому контролях.

Системність і регулярність роботи здобувача вищої освіти з навчальною і науковою літературою.

Здобувач успішно навчається, якщо послідовно набирає кредити, необхідні для здобуття бажаного ступеня. Для цього потрібно, щоб накопичувальний бал був не нижче, ніж 60 за всіма курсами протягом кожного семестру й не менш 60 з основних курсів. Якщо накопичувальний бал нижче 60 балів, здобувач вважається неуспішним і може бути відрахований відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди (у новій редакції)»

3. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни.

На вивчення навчальної дисципліни 1.3.1.20 Постановка голосу відводиться 4,5 кредити.

Пререквізити- *елементарна теорія музики, сольфеджіо, аналіз музичних форм, основний музичний інструмент, історія музичного мистецтва, хоровий клас.*

Постреквізити - *методика музичного виховання, педагогічна практика, музично-педагогічний практикум з дитячого музичного виконавства.*

Програма професійної навчальної дисципліни Постановка голосу складена відповідно до освітньої програми підготовки фахівців першого «бакалаврського» рівня вищої освіти, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

4. Характеристика навчальної дисципліни.

Призначення навчальної дисципліни «Постановка голосу» – здобуття теоретичних знань та практичних навичок з методики постановки голосу, формування основних вокально-виконавських вмінь (співацьке дихання, звукоутворення, звуковедення, інтонація, дикція, артикуляція).

Мета вивчення навчальної дисципліни «Постановки голосу» – виховання у майбутніх фахівців єдності вокально-технічного, художньо-виконавського та педагогічного компонентів під час його професійного становлення.

Завдання вивчення навчальної дисципліни «Постановка голосу» – : засвоєння студентами теоретичних знань та практичних навичок з методики постановки голосу; формування спеціальних умінь: володіння голосу, розвиток музичного і вокального слуху, позбавлення недоліків голосового та мовно-рухового апарату; опанування основами знань зі звуковою культурою, мови, фонетики, орфоєпії, артикуляції, дикції; оволодіння уміннями: співацької постави, дихання, звукоутворення, інтонації тощо, для забезпечення педагогічної діяльності; стимулювання до самовиховання і самоосвіти, творчості, самостійності студента у розвитку його професійно-педагогічної спрямованості.

Програмні результати навчання за дисципліною «Постановка голосу»:

Сформовані компетентності	Результати навчання за дисципліною	Методи оцінювання	Методи навчання
Здатність критично осмислювати та розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі середньої освіти у процесі навчання основ мистецтва, художньої культури, теорії і практики художньо-творчого розвитку учнів, що передбачає застосування педагогічних технологій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю організації навчально-виховного процесу в закладах загальної середньої освіти.	Володіє навиками організації та управління навчально-виховним процесом в закладах загальної середньої освіти (школи, ліцеї, гімназії) використовуючи сучасні музично-інформаційні технології, вміє аналізувати та розв'язувати професійні педагогічні ситуації в музично-педагогічній та мистецькій освіті	Оцінювання викладачем, програмне оцінювання, взаємоперевірка, самооцінка.	Методи організації і проведення навчально-пізнавальної діяльності: – за джерелом і способом передачі та сприймання навчальної інформації – словесні (бесіда, розповідь, пояснення, інструктаж, діалог), наочні (ілюстрація, демонстрація, спостереження), самостійні (самостійна робота; підготовчі, творчі, тренувальні, практичні, технічні та пробні вправи; порівняльний аналіз).
Знання і розуміння предметної області та професійної діяльності.	Знає сучасні теоретико-практичні основи методики музичного виховання, педагогіки, художньої культури.	Оцінювання викладачем, програмне оцінювання, взаємоперевірка, самооцінка.	Методи організації і проведення навчально-пізнавальної діяльності: – за джерелом і

			способом передачі та сприймання навчальної інформації – словесні (бесіда, розповідь, пояснення, інструктаж, діалог), наочні (ілюстрація, демонстрація, спостереження), самостійні (самостійна робота; підготовчі, творчі, тренувальні, практичні, технічні та пробні вправи; порівняльний аналіз).
Здатність користуватися символікою і сучасною термінологією музичної мови.	Знає музичну термінологію, розуміє основні концепції та загальну структуру музично-теоретичного, музично-історичного змісту дисциплін.	Оцінювання викладачем, програмне оцінювання, взаємоперевірка, самооцінка.	Методи організації і проведення навчально-пізнавальної діяльності: – за джерелом і способом передачі та сприймання навчальної інформації – словесні (бесіда, розповідь, пояснення, інструктаж, діалог), наочні (ілюстрація, демонстрація, спостереження), самостійні (самостійна робота; підготовчі, творчі, тренувальні, практичні, технічні та пробні вправи; порівняльний аналіз).
Володіння виконавськими (вокальними), інтерпретаційними, артистичними вміннями; демонстрування виконавської надійності	Демонструє інтегровані професійні вміння(спів); здатність до музичного сприймання, запам'ятовування та інтерпретації вокальних творів; артистизм, виконавську надійність (самооцінку, самоконтроль,	Оцінювання викладачем, програмне оцінювання, взаємоперевірка, самооцінка.	Методи організації і проведення навчально-пізнавальної діяльності: – за джерелом і способом передачі та сприймання навчальної інформації –наочні (ілюстрація,

	саморегуляцію)		демонстрація, спостереження), самостійні (самостійна робота; підготовчі, творчі, тренувальні, практичні, технічні та пробні вправи; порівняльний аналіз).
--	----------------	--	---

5. Зміст навчальної дисципліни.

Модуль 7. Розвиток вокально-технічних навичок.

Тема 7.1. Співацька позиція звуку.

Усвідомлення: ролі музичного слуху у фонаційному процесі; функцій складових вокального слуху (звуковисотний, динамічний, тембровий, ритмічний). Формування головного звучання та розвиток вокального слуху під час виконання : технічних вправ, художніх творів різної ступені складності.

Тема 7.2. Вокально-технічні вправи.

Аналіз вокальних вправ та їх особливості у формуванні вокально-технічних навичок. Складові співацької опори: опора звуку, опора дихання, опора мовлення.

Модуль 8. Вокально-художня виразність

Тема 8. 1. Кантилений спів. Регістри.

Закріплення навичок кантиленного співу у процесі роботи над творами класичного та сучасного репертуару. Поняття регістрової будови співацького голосу. Особливості виконання перехідних звуків між регістрами. Оволодіння навичками співу на різних динамічних нюансах, а також навичками вирівнювання регістрів. Засвоєння механізму «прикриття звуку».

Тема 8.2. Музичний та літературний текст навчальних творів.

Вокально-художня виразність виконання вокальних творів як засіб забезпечення художньо-виконавського зростання студентів, розвитку їх вокальних здібностей, а також підготовки до музично-педагогічної діяльності. Закріплення технічних та художніх навичок в процесі роботи над музичним та літературним текстом навчальних творів.

Розподіл годин/тем за видами занять

№ з/п	Назва теми/розділу дисципліни	Форми організації навчання в годинах									
		денна форма навчання					заочна форма навчання				
		лекц	практ	Інд	СР	всього	Лекц	практ	інд	СР	Всього
Модуль 7. Розвиток вокально-технічних навичок.											
7.1	Співацька позиція звуку.	-	-	7	8	15	-	-	2	16	18
7.2	Вокально-технічні вправи.	-	-	7	8	15	-	-	3	16	19
	Разом за модулем7	-	-	14	16	30	-	-	5	32	37
Модуль 8. Вокально-художня виразність											

8.1	Кантиленний спів. Регістри.	-	-	7	8	15	-	-	2	16	18
8.2	Музичний та літературний текст навчальних творів.	-	-	7	8	15	-	-	3	17	20
	Разом за модулем 8			14	16	30	-	-	5	33	38
	Всього	-	-	28	32	60	-	-	10	65	75

6. Контроль і оцінка результатів навчання.

6.1. Види контролю.

Тематичний, модульний, семестровий.

Розподіл рейтингових балів за видами контролю

Поточний контроль та самостійна робота				Сума
Модуль № 7		Модуль № 8		60/60
T1	T2	T1	T2	
30	30	30	30	

6.2. Форми контролю.

В оцінюванні навчальної діяльності студентів застосовуються поточна перевірка якості виконання навчальних завдань на індивідуальних аудиторних заняттях упродовж семестру; модульний контроль : практичний (виконання вокально-художніх творів з метою визначення рівня сформованості вокальних умінь та навичок); підсумковий контроль, як контрольна перевірка навчальних завдань студентом (концертне виконання вокальних творів на іспитах).

6.3. Критерії оцінювання знань студентів.

Шкала виставлення оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	Студент володіє теоретичними знаннями про основні вокальні навички у межах програми, уміє використовувати набуті знання у співацькій діяльності на творах відповідної складності. Вміє аналізувати власний спів, визначати недоліки і свідомо їх усувати. На досить високому рівні володіє основами вокальної техніки, сформованими базовими вокальними навичками. Емоційно творчо, виразно виконує вокальний твір, адекватно передаючи його художній образ.	Зараховано

74-89	Здобувач освіти має міцні ґрунтовні знання про організацію співочого процесу, володіє вокально-технічними вміннями і навичками, впевнено виконує вокальні твори, передбачені програмою, без суттєвих помилок. Але має деякі недоліки голосоведення, неточності виконання. Може проаналізувати і виправити їх самостійно або за допомогою викладача.	
60-73	Студент сприймає і інтерпретує вокальні образи досить повно, але має стандартне мислення, йому бракує власних висновків. Виявляє достатній рівень засвоєння музичного матеріалу, але при цьому недостатньо повно робить аналіз свого співу, допускає незначні помилки у виконанні вокальних творів, потребує допомоги викладача. Трапляються недоліки у формуванні правильного вокального звучання та відтворенні музичного образу.	
35-59	Здобувач освіти співає програму з помилками і суттєвими недоліками. На додаткові запитання відповідає не вірно. Не демонструє необхідних початкових вокальних знань, умінь та навичок. Без допомоги викладача погано орієнтується в матеріалі, володіє основним музичним матеріалом на рівні епізодичності, має фрагментарні уявлення про роботу щодо формування основних вокальних компетенцій.	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	У своїй вокально-виконавській діяльності студент частково-свідомо виконує завдання викладача. Його вокальні навички на початковому рівні сформованості. Він володіє основним музичним матеріалом на рівні епізодичності, виявляє здатність за допомоги викладача виконувати елементарні виконавські завдання; може відворити художній образ вокального твору, але не завжди контролює свою вокальну надійність; має фрагментарні уявлення про роботу щодо формування основних вокальних навичок.	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Таблиця додаткових балів				
T1	T2	T3	T4	Бали
відвідування занять				5
самостійне виправлення технічних недоліків				5
участь у просвітницьких заходах та мистецьких вокальних конкурсах та фестивалях				5
створення власної інтерпретації виконуваних вокальних творів				5

7. Самостійна робота.

Зміст самостійної роботи студента і методичні вказівки щодо її виконання:

1. Поглиблене вивчення питань тем за методичними вказівками викладача.
  2. Систематичне опрацювання запропонованої основної та додаткової літератури з питань курсу.
  3. Систематична підготовка до індивідуальних занять відповідно до завдань педагога.
  4. Самостійна підготовка до модульного контролю та іспиту.
- У процесі підготовки за темами (питаннями) курсу, що віднесені для самостійного опрацювання, студентам слід звернути особливу увагу на засвоєння індивідуальних завдань до самостійної роботи.

Тематичний план самостійних робіт студента

№ з/п	Назва теми/розділу	Форми роботи	Оціночні форми	Графік консультацій
7.1.	Робота над літературним та музичним матеріалом обраних вокальних творів.	Виконавська	Усне опитування (індивідуальне,)	Відповідно до індивідуального розкладу занять, що розміщений на інформаційному стенді
7.1.	Прослуховування обраних вокальних творів у виконанні вітчизняних та всесвітньовідомих співаків	Евристична	Співбесіда	Відповідно до індивідуального розкладу занять, що розміщений на інформаційному стенді
8.1.	Відпрацювання вокальних вмінь та навичок під час самостійної роботи над обраними вокальними творами.	Усна	Індивідуальне виконання	Відповідно до індивідуального розкладу занять, що розміщений на інформаційному стенді
8.2	Робота над дикцією та артикуляцією обраних вокальних творів.	Усна	Усне опитування	Відповідно до індивідуального розкладу занять, що розміщений на інформаційному стенді

8. Список літератури

8.1 Основна література

1. Антонюк В.Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) : підручник для вузів – Київ : Віпол, 2007 . – 173 с
2. Агейкіна-Старченко Т. В. Професійна компетентність вчителів мистецьких дисциплін : навчально-методичний посібник / Т. В. Агейкіна-Старченко ; заг. ред. В. І. Ковальчука. – Вінниця : «Ніланд – ЛТД», 2010. – 160 с.
3. Даценко А. С. Сольний спів : метод. реком. для студ. спец. «Музичне мистецтво» спеціалізації «Академічний вокал» / А. С. Даценко ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – 61 с.
4. Овчаренко Н. А. Професійна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності: теорія та методологія : монографія / Н. А. Овчаренко. – Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2014. – 400 с.
5. Шкуляр О.Д. Методичні поради з питань організації самостійної роботи студентів з постановки голосу (На допомогу вокалістам - початківцям) спеціальності “Музична педагогіка та виховання”, «Академічний та естрадний спів», «Диригування». Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2017. –84 с.

8.2 Додаткова література

1. Козир А. В. Вступ до акмеології мистецької освіти : навч.-метод. посібник / А. В. Козир, В. І. Федоришин. – Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. – 263 с.
2. Орлов В. Ф. Педагогічна майстерність викладача мистецьких дисциплін : навчально-методичний посібник / В. Ф. Орлов, О. О. Фурса, О. В. Баніт. – Київ : Едельвейс, 2012. – 272 с.
3. Стасько Г. Є. Психотехніка співу у сучасній вокальній педагогіці / Г. Є. Стасько.- Івано-Франківськ, вид.-во: ПНУ ім. В. Стефаника, 2011 р. - 175 с.
4. Ткаченко Т. В. Формування вокально-сценічної культури студентів мистецьких

факультетів педагогічних вузів : монографія / Т. В. Ткаченко. — Харків : ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2016. — 307 с

5.Хрестоматія вокально - педагогічного репертуару для студентів та викладачів педагогічних закладів освіти / укладачі Голубничий Л., Танько Т. Ч. 1 – Харків: ХНПУ, 2012. – 165 с.

8.3 Інтернет-ресурси

- 1.<http://www.wdl.org/ru/> — Світова цифрова бібліотека.
- 2.<http://elib.nplu.org/collection.html?id=33> – Національна парламентська бібліотека України.
- 3.<http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
- 4.<http://korolenko.kharkov.com> – Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка.
- 5.<http://www.twirpx.com/files/art/music> – Музичне мистецтво-все для студента.

